

SÍLVIA MUNT, ACTRIU I DIRECTORA

Text: FÈLIX MERINO / Fotos: ONOFRE BACHILLER (AGÈNCIA ZOOM)

"Àfrica és la nuesa de l'èsser humà"

Després de quaranta films com a actriu, Sílvia Munt s'ha posat darrere una càmera per dirigir el seu primer llarg-metratge: "Qui hi ha?", un film que explica el daltabaix emocional d'un burgès català quan entra en la seva vida una infermera cubana.

El director de cinema Francesc Bellmunt va escollir una noieta primeta, fràgil i d'ulls encisadors perquè fos la Colometa de *La plaça del Diamant*. Era l'any 1981, començava la carrera de Sílvia Munt. Els seus treballs posteriors l'acosten a noms de primera fila com Jaime Camino, amb qui rodà *El llarg hivern*; Vicente Aranda, director de *La pasión turca*; Ventura Pons, adaptador al cinema d'*El perquè de tot plegat*, o Montxo Armendáriz, que la transformà en una mare de poble a *Secretos del corazón*.

Però Sílvia Munt també aposta pels directors novells. Així la trobem dins la primera cinta de Juanma Bajo Ulloa, *Alas de mariposa*, i també al segon film de Mariano Barroso, *Éxtasis*, on treballava al costat de Javier Bardem i Federico Luppi. L'última pel·lícula com a actriu és *El viaje de Ariane*, del debutant Eduardo Bosch.

Fa un parell d'anys, Sílvia Munt va passar a l'altre costat de la càmera amb el curt *Déjeme que le cuente*. Per a la segona realització va escollir com a tema els nens saharians que imaginem un país que no han pogut conèixer. Així va néixer *Lalia*, curt-metratge premiat amb el Goya 1999 i el Premi Solidaritat del Festival d'Alcalà de Henares. Mentre gaudeix del reconeixement del públic enllesteix la primera aventura dins els llargs amb *Qui hi ha?*, on dirigeix el veterà actor Simon Andreu (*El mar*, *El color de las nubes*) i l'actriu Mirta Ibarra (*Lista de espera*, *Guantanamo*).

Ara que li ha arribat el moment de dirigir un film,

Sílvia Munt se sent pletòrica. Entre descans i descans ens rep al plató. No pot perdre temps, que la producció ha d'estar llesta a final d'estiu. Malgrat tot, parla pels descosits i es mostra oberta a tractar de tot. "*Qui hi ha?*" va ser un encàrrec de Quique Camins per a TV3. És un retrat de la burgesia catalana a través del protagonista (Simon Andreu), que veu qüestionat el seu sistema de valors quan coneix una infermera cubana (Mirta Ibarra) que l'assisteix després d'una embòlia. A banda una història d'amor, el film perfila, al rerefons, les relacions entre el Nord (burgès català) i el Sud (infermera cubana).

"Gràcies a la informació cada dia som més vulnerables i entenem que la dimensió de l'home és universal; més part d'un conjunt que és la humanitat, totalment necessària per a continuar existint."

—Vostè és una persona molt sensibilitzada per les cultures del Sud. Ho va demostrar amb *Lalia*, un curt-metratge que li va valer el reconeixement de la crítica internacional i el premi Goya 99 al millor curt. D'on venia *Lalia*?

—Tot va començar amb un rodatge que vaig haver de fer al sud d'Algèria. Hi vaig conèixer un conte de Mohàmed Sidathi que explica la història d'un nen saharià nascut als campaments de refugiats i que mai no havia conegut el seu país. Aquesta història, sumada a la realitat sahariana, em va

restar tan gravada que vaig decidir que el meu segon curt-metratge parlaria de tot això.

—Des d'aquest punt de vista, *Lalia* què és, sobretot, un treball de realitzadora o un compromís amb la causa sahariana?

—Totes dues coses són importants. D'una banda, feia molt que volia dirigir, però em semblava un lu-

xe fer un altre curt només per aprendre'n. Això ja ho havia fet amb el primer, *Déjeme que le cuente*, així que volia que el meu segon curt-metratge servís d'alguna cosa més. I per sort, així ha estat.

—*Després de l'èxit de Lalia, ha cedit tot el seu treball a la campanya de conscienciació que actualment duen a terme Pallassos Sense Fronteres i Comediants...*

—... Això ve després. Quan *Lalia* surt de l'ou i comença a obtenir premis, com ara el Goya 99. A la gala de lliurament vaig oferir el premi al poble saharià, i Tortell Poltrona [*cap visible de Pallassos Sense Fronteres*], que s'ho mirava per televisió, em va trucar de seguida per demanar-me que li deixés exhibir *Lalia* als camps de Tindouf (Algèria), que se n'anava a actuar-hi. La idea em va engrescar moltíssim, així que tan aviat com vam poder, em vam fer una versió hasaní perquè els saharians n'entenguessin bé la *veu en off*.

—*Com va reaccionar la gent dels campaments en veure-la?*

—No ho sé, perquè no hi era. Però m'han dit que hi havia un silenci absolut i que s'hi van sentir molt identificats. He estat a moltes projeccions que n'hem fet aquí, amb saharians de Catalunya, i m'enorgulleix de comprovar que s'hi reconeixen com a subjectes pacients.

—*Creu que Espanya, estat ex-colonitzador, té una opinió mediatitzada del poble saharià?*

—Ara no ho crec. Quan jo vaig entrar en aquesta història, fa uns cinc o sis anys, encara hi havia una imatge més polititzada. Feia vint-i-cinc anys que se'n parlava i els mitjans ja no hi prestaven atenció. A banda, hi havia molts joves que no sabien de què anava tot plegat. Però avui hi ha més sensibilització gràcies al coneixement directe que moltes famílies han pogut tenir quan han acollit nens refugiats. A més, el referèndum contínuament ajornat i el reactivament del conflicte han fet que actualment la gent s'hi torni a interessar.

—*Quina opinió li mereix la posició de l'actual govern espanyol?*

—Crec que tots els governs espanyols han mantingut la mateixa actitud d'inacció i d'irresponsabilitat política, en la causa sahariana. Des de l'ocupació marroquina del territori, el 1975, Espanya no ha actuat com a potència ex-colonial. I ho dic en el bon sentit de la paraula, perquè podia haver tutelat el procés de referèndum i fer d'àrbitre entre les parts interessades [*Mauritània, el Marroc i Algèria*] d'una forma explícita i sense tanta por de les pressions del Marroc. Però, no solament en política no ha fet res, el mal és que no ha fet res en cap ordre. Per

exemple, l'espanyol és el segon idioma dels saharians, doncs els llibres de text els han d'editar a Suïssa. Ni en això no els ajuden.

—*Un manifest signat el desembre del 1998 sobre el referèndum lliure i transparent per l'autodeterminació sahariana afirma que és l'última zona colonial de l'Àfrica. Imaginem que arriba el dia del referèndum. Dins l'actual dinàmica de relacions internacionals, fins on poden aspirar a una sobirania real els països subdesenvolupats?*

—No ho sé, però em penso que les coses s'aconsegueixen a poc a poc i que la vida és fer dues passes endavant i una endarrere. El mal és que en l'afèr saharià no s'ha fet ni mitja passa. Actualment el Sàhara és un país sense esperança ni futur. Per això el referèndum és tan important, perquè garanteix el dret natural de tot poble de decidir sobre la seva sobirania i de posar fi a l'injust domini que el teu

enemic duu a terme des de fa vint-i-cinc anys. Què passarà després del referèndum? Assoliran més sobirania o menys? Doncs no ho sé, però el que és clar és que ara no en tenen gens.

—*Arran del dia de les Forces Armades espanyoles, Federico Trillo va declarar que els exèrcits també són forces solidàries i garantia de pau. Què en pensa?*

—Ufffff..., anem a pams. Que uns soldats vagin a l'ex-Iugoslàvia per raons humanitàries pot ser una bona coartada per dir que les forces armades són solidàries, encara que normalment s'hagin dedicat a destrossar tot país a què arriben. L'home és massa complicat per a creure en utopies absolutes, i és difícil de pensar en un món sense exèrcits. Però em sembla massa gran la importància que actualment tenen els exèrcits i la cursa armamentística al nostre

món; tant políticament com econòmicament. Crec que el món aniria molt millor actuant més sobre aspectes més importants.

—*Per exemple?*

—Doncs, per exemple, insistint en les relacions Nord-Sud; potenciant l'accés a l'educació i a la sanitat per a tothom. D'aquesta manera segur que no caldrien ni tants exèrcits ni hi hauria tantes guerres, amb què només ens amarguem la vida els uns als altres. Personalment, sempre he cregut que l'obediència deguda és un gran error i que s'ha de potenciar la gent que té bones idees.

—*Encara que les ONG continuen reivindicant el 0,7% del PIB, el darrer informe de l'ONU diu que els països rics haurien de donar més del 6% del PIB, si volen escurçar la diferència creixent entre Nord i Sud. Les ONG són conformistes o possibilistes?*

—Són el que poden. Tenen un potencial humà

"Que uns soldats vagin a l'ex-Iugoslàvia per raons humanitàries pot ser una bona coartada per dir que les forces armades són solidàries, encara que normalment s'hagin dedicat a destrossar tot país a què arriben."

i vocacional immens, però, evidentment, depenen de les ajudes que els atorguin. Per mi seria perfecte que els donessin més del 6% i crec que s'hi tendeix. Ni que sigui per l'efecte pèndol de sí "serà així o no serà". Arribarà el punt en què el sistema necessitarà integrar les grans bosses de pobresa per pur interès econòmic. A més, dins aquest nou "vilatge global", cada vegada hi trobo més joves solidaris i preocupats pel que passa a la gent del seu costat.

—*Vivint en un món global o bé actuant de forma cada cop més local...*

—Efectivament. I més quan llegint el diari o mirant la televisió ens adonem que tant el que passa a Alemanya com a València ens afecta directament. Gràcies a la informació cada dia som més vulnerables i entenem que la dimensió de l'home és universal; més part d'un conjunt que és la humanitat, totalment necessària per a continuar existint. Des d'aquest punt de vista, el Tercer Món és necessari al Primer Món, encara que només fos per oferir-li mà d'obra.

—*No li sembla que les dones, com a mares, acostumen a ser més solidàries que no els homes?*

—No m'agrada de generalitzar. Crec, senzillament, que hi ha persones solidàries i n'hi ha que no ho són. El fet de tenir fills pot donar-te una altra visió de la vida, però també pot fer que cada dia et converteixis en una protectora més aferrissada del terreny personal i familiar.

—*Quin paper tenen les dones als camps de refugiats saharians?*

—Un paper fonamental. Porten la família, l'administració de la *haima* i socialment són el puntal de la comunitat. Per més que ara ja vagin tornant, fins avui els homes saharians havien estat massa ocupats per les qüestions bèl·liques, cosa que els tenia

—*Quina opinió li mereix la posició de l'actual govern espanyol respecte el Sàhara?*

—Crec que tots els governs espanyols han mantingut la mateixa actitud d'inacció i d'irresponsabilitat política, en la causa sahariana. Des de l'ocupació marroquina del territori, el 1975, Espanya no ha actuat com a potència ex-colonial. I ho dic en el bon sentit de la paraula, perquè podia haver tutelat el procés de referèndum i fer d'àrbitre entre les parts interessades d'una forma explícita i sense tanta por de les pressions del Marroc. Però, no solament en política no ha fet res, el mal és que no ha fet res en cap ordre. Per exemple, l'espanyol és el segon idioma dels saharians, doncs els llibres de text els han d'editar a Suïssa. Ni en això no els ajuden.

—L'actual. Abans totes les dones estàvem massa discriminades.

—*Quin canvi ha contribuït més a la igualtat de la dona?*

—La píndola anticonceptiva.

—*El futur és de la dona?*

—No, és de l'ésser humà.

—*Quins han estat, per vostè, els invents d'aquest mil·lenni?*

—Fonamentalment tres: la impremta, la penicil·lina i l'ordinador.

—*Si no fos filla de la cultura occidental, què pensaria dels blancs?*

—Que som un fanfarrons i uns estirats.

concentrats lluny de les *wilaya* (províncies). Tot això ha fet que les dones haguessin de fer el paper tradicional dels homes. D'una altra banda, en comparació amb la dona musulmana, les saharianes tenen molta més informació. Com que són un poble amb poca gent, homes i dones, han hagut d'estudiar i preparar-se.

—*Com veu l'Àfrica actual?*

—L'Àfrica és la nuesa de l'ésser humà, el signe de l'essencial, on ens trobem a nosaltres mateixos sense que importi qui ets o quants diners tens al banc. L'Àfrica és la llum, i hi tornes a veure moltes coses que aquí ignorem perquè n'hi ha unes altres que ens ho impedeixen. Al continent negre és on em retrobo a mi mateixa, però sóc ben conscient que viure-hi ja és una altra cosa.

—*Quines possibilitats té l'Àfrica de desenvolupar-se i de tenir una influència real sense una política de desenvolupament de la indústria mediàtica?*

—Cap ni una, encara que amb Internet canvia molt el panorama.

—*Per acabar, quatre preguntes breus: Quina època històrica li hagués agradat viure?*